

Fakta om undersøgelsesområdet

Afhandlingens empiriske omdrejningspunkt er observationer, herunder shadowing, etnografiske interviews og opstilling af lærings- og ledelseslaboratorier. Hertil også tegninger, fotografier, dokumentlæsninger samt semistrukturerede interviews.

Aktør-netværksteori (ANT) bruges som optik til at få øje på translationsprocesserne: Det vil sige de processer, hvorigennem reformen oversættes til hverdagsfænomener og dermed bliver til.

Undersøgelsens empiriske grundlag

Afhandlingens empiriske omdrejningspunkt er observationer, herunder shadowing, etnografiske interviews og opstilling af lærings- og ledelseslaboratorier. Hertil også tegninger, fotografier, dokumentlæsninger samt semistrukturerede interviews.

Aktør-netværksteori (ANT) bruges som optik til at få øje på translationsprocesserne: Det vil sige de processer, hvorigennem reformen oversættes til hverdagsfænomener og dermed bliver til.

Om Thomas Binderup

Thomas Binderup cand.pæd i pædagogisk sociologi. Har skrevet sin ph.d. afhandling ved Danmarks Pædagogiske Universitet – institut for pædagogik og uddannelse, Uddannelsesvidenskab. Han her Indgået i forskningsprogrammet ReForM og Policy Futures, med interesse i tematikker vedrørende læring, ledelse og organiseringer.

Tid og sted for forsvaret

18. november 2021 kl. 13-16.

Aarhus Universitet, Bygning 1441 – lokale 012, auditorium 1, Tåsingegade 3, 8000 Aarhus C

Kontakt

Thomas Binderup
Thomas.binderup@gmail.com

TRIVIALITETER, FORSTYRRELSER OG INDIKATORER. LEDELSE PÅ EN SKOLEREFORMS UPLANLAGTE/ PERFORMATIVE EFFEKTER

En aktørnetværksteoretisk analyse af de ledelsesformer der bliver til, når skoleledelser arbejder på at oversætte en skolereform til elevers læring og trivsel

Ph.d.-afhandling af Thomas Binderup

AARHUS UNIVERSITET

Trivialiteter, forstyrrelser og indikatorer. Ledelse på en skolereforms uplanlagte/performative effekter

En aktørnetværksteoretisk analyse af de ledelsesformer der bliver til, når skoleledelser arbejder på at oversætte en skolereform til elevers læring og trivsel

Afhandlingen undersøger, hvordan elementerne i folkeskolereformen 2014 tages imod, manøvreres på plads og materialiseres af aktører i en nordjysk kommune. Afhandlingens forskningsspørgsmål lyder: Hvordan bliver elementer fra den danske folkeskolereform 2014 taget imod og bliver selvfølgelige – eller afvist af skoleledelsen, og hvordan bringes disse nye elementer i anvendelse i en ledelsespraksis? Hvilke ledelsesformer opstår og bliver til, når ledelsen arbejder på at lede en planlagt forandring?

Afhandlingen formulerer et bidrag til at undersøge ledelse i tilblivelse fra et ny-materialistisk teoretisk perspektiv og herigennem at foretage tætte empiriske beskrivelser af hvad der sker, når en skole arbejder med elementerne i folkeskolereformen 2014.

Ledelse på trivialiteter. Afhandlingen undersøger i kapitel 6, hvordan den såkaldte Lov 409 translateres og materialiseres som et A4-ark. Kapitlet viser, hvordan skoleledelsen forholder sig til allehånde praktiske spørgsmål – trivialiteter, som ikke direkte kan siges at have med elevernes læring at gøre, men som translaterer loven om lærernes arbejdstid gennem en række ledelsesgreb på dagligdagsplan og dermed oversætter loven på en særlig måde.

Ledelse på forstyrrelser. Afhandlingen undersøger i kapitel 7, hvordan skoleledelser må

forholde sig til løbende forstyrrelser og ændringer ved den oprindelige plan for reformen. I kapitlet er (frivillige) læringsmål og læringsplatforme i centrum for analysen. Afhandlingen viser, hvordan skolelederen paradoksalt nok i forandringsprocessen bliver til en kontinuitetsagent, der optager skiftende signaler fra det "(for)styrrende niveau".

Ledelse på indikatorer. Afhandlingen undersøger i kapitel 8, hvordan deltagere til en kvalitetssamtale arbejder med at oversætte indikatorer i kvalitetsrapporten til argumenter for kommende pædagogiske indsatser. Kapitlet viser, hvordan data genererer ledelsestvang, idet de bygger på en antagelse om, at indikatorerne afdækker udviklingsbehov. Imidlertid skaber indikatorerne, der er tænkt som klarhedsskabende, velfunderet dokumentation, i stedet obskure sammenhænge og uigennemsigthed.

Konklusion

De tre ledelsesformer kommer til syne ved på forskellig vis at gå tæt på skoleaktørernes praksis og observere og interviewe dem for at få viden om, hvad de gør, når de arbejder med at tage imod elementerne ved folkeskolereformen, manøvrere dem på plads og få dem til at materialisere sig i deres daglige praksis. De tre ledelsesformer knytter sig dermed til skoleledelsesdiscipliner som omhandler forandringsledelse, strategisk ledelse samt til den faglige ledelse, hvor fokus er på at få de politiske intentioner til at passe med de lokale behov og vilkår.

Perspektivering

Fordi feltet er performativt og præget af ustabilitet, er der brug for andre måder at lede på komplekse forandringer af skoler på. Standarder gør andet og mere, end de er tiltænkt. Rationel planlægning er stadig relevant, men intenderede effekter kan ikke garanteres. Der er derfor behov for andre måder at lede på forandringer. Lærings- og ledelseslaboratorier kan fungere som de arenaer, der tillader aktører at samles om at blive klogere, vise, på hinandens praksis og tage stilling til tendenser og tilblivelser. Det sker på baggrund af empiriske data som observationer, etnografiske interview eller datarapporter.